

Проект

Професійний стандарт
ТРАКТОРИСТ-МАШИНІСТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
(ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО) ВИРОБНИЦТВА
категорій А1, А2

Затверджено

Розробником Асоціація «Аграрний клуб», протокол від __.__.2026 №__
(найменування розробника, рішення (може оформлюватися протоколом), наказ,
розпорядження, яким затверджено професійний стандарт)
Професійний стандарт розроблено та затверджено згідно з вимогами статті 42
Кодексу законів про працю України, на підставі висновку суб'єкта перевірки
(СПО роботодавців) від __.__.2026 року про дотримання під час підготовки
проєкту професійного стандарту вимог Порядку розроблення, введення в дію та
перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету
Міністрів України від 30.05.2025 р. № 622

I. Назва професійного стандарту

Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорій А1, А2

II. Загальні відомості про професійний стандарт

1. Мета діяльності за професією

Ефективна експлуатація та керування всіма видами колісних і гусеничних тракторів під час виконання механізованих робіт в сільськогосподарському (лісогосподарському) виробництві, дотримання норм виконання технологічних операцій з забезпеченням максимальної продуктивності і якості, дотримання правил дорожнього руху, правил з охорони праці. Виконання комплексу механізованих робіт відповідно до норм і правил. Знати загальну будову тракторів та машин для виконання механізованих процесів у складі МТА.

2. Назва виду (видів) економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності»

Секція А	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Розділ 01	Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	Група 01.5	Змішане сільське господарство
				Клас 01.50	Змішане сільське господарство
				Група 01.6	Допоміжна діяльність у сільському господарстві та післяурожайна діяльність
				Клас 01.61	Допоміжна діяльність у рослинництві
				Клас 01.62	Допоміжна діяльність у тваринництві
				Клас 01.63	Післяурожайна діяльність
		Розділ 02	Лісове господарство та лісозаготівлі	Група 02.4	Надання допоміжних послуг у лісовому господарстві
				Клас 02.40	Надання допоміжних послуг у лісовому господарстві

3. Назва (назви) професії (професій) та код (коди) підкласу (підкласів) (групи) професії згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій»

**Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва
8331.**

4. Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їх) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій

а) Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорій А1 2-й розряд, 2 рівень НРК.

б) Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорій А1 3-й розряд, 3 рівень НРК.

в) Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорій А1 4-й розряд, 3 рівень НРК.

г) Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорій А2 5-й розряд, 3 рівень НРК.

5. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи:

- сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної або часткової професійної кваліфікації «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва»;

- сертифікат про визнання професійної або часткової професійної кваліфікації (щодо професійних кваліфікацій, здобутих у інших країнах);

- диплом кваліфікованого робітника за професією «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» з додатком до диплома кваліфікованого робітника;

- свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації за професією «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» з додатком до свідоцтва про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації;

- інші документи, що підтверджують професійну та/або часткову професійну кваліфікацію

III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток

1. Здобуття професійної кваліфікації

Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності*
«Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А1 2-й розряд.	без вимог до рівня освіти, стажу роботи	- первинна професійна підготовка, професійне навчання – базова середня освіта, професійна підготовка на виробництві <u>в умовах виробничого навчання/практики</u> , без вимог до стажу роботи.
«Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А1 3-й розряд.	без вимог до рівня освіти, стажу роботи	- первинна професійна підготовка, професійне навчання – повна середня освіта, професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи; - перепідготовка – повна середня освіта, професійна освіта або професійне навчання на виробництві <u>в умовах виробничого навчання/практики</u> , без вимог до стажу роботи. «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А1 4-й розряд. без вимог до рівня освіти, стажу роботи.
«Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А1 4-й розряд.	без вимог до рівня освіти, стажу роботи	- первинна професійна підготовка, професійне навчання – повна середня освіта, професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи; - перепідготовка – повна середня освіта, професійна освіта або професійне навчання на виробництві <u>в умовах виробничого навчання/практики</u> , без вимог до стажу роботи.
«Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А2 5-й розряд.	без вимог до рівня освіти, стажу роботи	- первинна професійна підготовка, професійне навчання – повна загальна середня освіта, професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи; - перепідготовка – повна або базова загальна середня освіта, професійна освіта або професійне навчання на виробництві <u>в умовах виробничого навчання/практики</u> , без вимог до стажу роботи.

*«Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А1 2-й розряд - у разі виїзду тракторів на дороги загального користування, необхідна наявність посвідчення водія автомобіля категорії «А» або «В» відповідно до Закону України «Про дорожній рух»

2. Професійний розвиток

1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації

Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності
«Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А1 3-й розряд.	без вимог до рівня освіти, стажу роботи	без вимог до стажу роботи за професійною кваліфікацією «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А1 2-й розряд
«Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А1 4-й розряд.	без вимог до рівня освіти, стажу роботи	без вимог до стажу роботи за професійною кваліфікацією «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А1 3-й розряд
«Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А2 5-й розряд.	без вимог до рівня освіти, стажу роботи	без вимог до стажу роботи за професійною кваліфікацією «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А1 4-й розряд

2) без присвоєння наступної професійної кваліфікації

а) Підвищення кваліфікації згідно з вимогами законодавства не рідше ніж одного разу на п'ять років з метою:

- підтримання наявної професійної кваліфікації в межах професії;
- набуття компетентностей для виконання робіт з сучасними тракторами, обладнанням, матеріалами, засобами механізації й автоматизації, у межах оновлених технологічних процесів, з дотриманням правил, нормативно-правових актів і вимог безпечної експлуатації обладнання та умов організації праці.

IV. Аббревіатури, скорочення

ЗІЗ	Засоби індивідуального захисту
БМП	Блокування – маркування – перевірка
АБВР	Аналіз безпечного ведення робіт
МТА	Машинно-тракторні агрегати
МА	Машинний агрегат
ТЗ	Транспортний засіб
ПЛА	План ліквідації аварій
ПЛАС	План ліквідації аварійних ситуацій
ТО	Технічне обслуговування
ЩТО	Щозмінне технічне обслуговування
ВПМ	Вантажно-підіймальні машини

V. Опис трудових функцій

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
А. Огляд і перевірка трактора МТА, МА перед початком робіт.	А1. Здатність отримувати планово-змінні завдання від безпосереднього керівника.	А1.31. Встановлений порядок отримання наряду на виконання робіт. А1.32. Види інструктажів, інструкцію з охорони праці.	А1.У1. Отримувати планово-змінні завдання від безпосереднього керівника.	А1.К1. Надавати зворотній зв'язок керівнику.	А1.В1. Перевіряти на відповідність записів в журналі приймання-здавання зміни.
	А.2.Здатність здійснювати ЩТО перед початком робіт.	А.2.31 Основні положення в системі технічного обслуговування машин.	А.2.У1.Виконувати ЩТО.	А.2.К1. Отримувати інформацію в обсязі, що є необхідною про стан трактора, МТА,МА.	А.2.В1. Викривати та повідомляти керівництву про несправності і відхилення у роботі виявлені під час ЩТО.
	А3. Здатність вести журнал приймання-здавання зміни.	А3.31. Правила ведення встановленої робочої документації.	А3.У1. Вести встановлену робочу документацію.	А3.К1. Застосовувати професійну термінологію.	А3.В1. Перевіряти відповідність записів вимогам щодо ведення робочої документації.
	А4. Здатність застосовувати цифрові технології та інструменти для професійної комунікації та співпраці.	А4.31. Засоби цифрового зв'язку. А4.32. Порядок роботи з засобами цифрового зв'язку.	А4.У1. Застосовувати засоби цифрового зв'язку.	А4.К1. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт А4.К2. Користуватись засобами зв'язку.	А4.В1. Застосовувати засоби цифрового зв'язку та відповідати за якість даних, що поширюються.
	Предмети та засоби праці: Шляховий лист, журнал отримання шляхових листів, журнал приймання-здавання зміни, журнал обліку палива, технічна і технологічна документація, слюсарний і вимірювальний інструмент, обладнання і пристрої. Засоби пожежогашіння, засоби колективного та індивідуального захисту, спеціальні медичні аптечки				

В. Забезпечення надійної та безаварійної роботи трактора, МТА, МА.	В1. Здатність проводити підготовку до виконання робіт (з урахуванням виробничих, технічних і погодних умов).	В1.31. Види та періодичність з технічного обслуговування трактора. В1.32. Способи перевірки роботи трактора на основі даних панелі приладів. В1.33. Технічні прийоми проведення перевірки справності обладнання. В1.34. Основи слюсарної справи. В1.35. Правила безпечної роботи з інструментами та пристосуваннями. В1.36. Правила технічної експлуатації. В1.37 Прогноз погоди на відповідній території, на час виконання робіт.	В1.У1. Користуватися слюсарним інструментом. В1.У2. Проводити огляд та перевірку працездатності обладнання, виявляти несправності в системах і механізмах трактора, МТА, МА. В1.У3. Контролювати надійність кріплень та захисних огорожень на робочому місці. В1.У4. Заправляти трактор паливно-мастильними матеріалами. В1.У5. Виконувати очищення та змащування обладнання, вузлів і механізмів В1.У6. Раціонально використовувати паливно-мастильні матеріали. В1.У7. Проводити запуск/зупинку двигуна за різних температурних умов.	А.2.К1. Отримувати інформацію в обсязі, що є необхідною про стан трактора, МТА, МА. А4.К2. Користуватись засобами зв'язку. В1.К1. Своєчасно доносити інформацію про виявлені відхилення під час підготовки до виконання робіт.	В1.В1. Давати оцінку за результатами огляду та перевірки працездатності обладнання, щодо несправностей в системах і механізмах трактора, МТА, МА. В1.В2. Оцінювати відповідність за показниками надійності щодо кріплень трактора, МТА, МА. В1.В3. Перевіряти працездатність гальм і системи керування.
	В.2. Здатність розуміти і дотримуватись правил дорожнього руху.	В.2.31 Правила дорожнього руху в останній офіційній редакції.	В.2.У1. Застосовувати вимоги Правил дорожнього руху при експлуатації техніки.	А.4.К2. Користуватись засобами зв'язку. В.2.К1. Отримувати інформацію в обсязі, що є необхідною про стан дорожнього	В.2.В1. Контролювати і повідомляти керівництву про інтенсивність руху на шляху та причини зміни, залежно від

				шляху.	дорожніх обставин.
В3. Здатність контролювати роботу трактора.	В3.31. Ознаки несправності обладнання. В3.32. Причини виникнення дефектів і способи їх усунення.	В3.У1. Перевіряти працездатність гальм і системи керування. В3.У2. Розуміти показання панелі приладів та відповідність їх до нормативних показників. В3.У3. Контролювати положення трактора, МА, МТА в процесі руху та при виконанні робіт. В3.У4. Контролювати стан гідравлічної системи трактора, МА, МТА. В3.У5. Вчасно виявляти витік робочої та гальмівної рідин, повітря та усувати несправність. В3.У6. Своєчасно виявляти несправність роботи електроустаткування на основі показів панелі приладів. В3.У7. Своєчасно виявляти і усувати несправність світлової, звукової сигналізації та освітлювального обладнання. В2.У8. Контролювати	А3.К2. Користуватись засобами зв'язку. В3.К1. Чітко доносити інформацію про виявлені відхилення під час роботи трактора, МА, МТА.	В3.В1. Давати оцінку працездатності гальм і системи керування. В3.В2. Стежити за положенням трактора, МА, МТА в процесі руху, при виконанні робіт. В3.В3. Визначати придатність стану гідравлічної системи трактора, МА, МТА згідно до нормативних вимог. В3.В4. Перевіряти (органолептично) витік робочої та гальмівної рідин, повітря та усувати несправність. В3.В5. Визначати несправність роботи електроустаткування на основі панелі приладів, візуальних та шумових даних.	

			роботу трактора та його продуктивність у складі МТА, МА. B2.Y9. Керувати трактором.		
Предмети та засоби праці: Навісне, причіпне обладнання, кабіна трактора, система змащування, система охолодження, гальмівна система, паливна система, гідравлічної системи, паливно-мастильні матеріали, панелі приладів, запобіжні пристрої, сигналізаційне табло, електропроводка, акумуляторні батареї, двигуни, освітлювальні прилади, звукова сигналізація, ходова частина, система управління, дорожній лист. Засоби пожежогасіння, засоби колективного та індивідуального захисту, спеціальних укомплектованих медичних аптечок					
С. Експлуатація колісних і гусеничних тракторів, МТА, МА.	С1. Виконання механізованих робіт.	С1.31. Класифікація агрегатів за вимогами агротехніки та агротехнології обладнання. Основний та поверхневий обробіток ґрунту, посів та посадка, догляд за посівом, збирання сільськогосподарських культур, приготування та внесення органічних і мінеральних добрив та ядохімікатів, заготівля і роздача кормів, зрошувальні роботи, транспортні роботи. С1.32. Принципи швидкісного режиму та вибір потужності. С1.33. Правила та технологічну послідовність безпечного виконання польових/лісгосподарських робіт з тракторами,	С1.Y1. Уміння комплектувати і виконувати сільськогосподарські/лісгосподарські та інші механізовані роботи з використанням обладнання, машин у складі МТА, МА. С1.Y2. Керувати всіма видами тракторів. С1.Y3. Оцінювати стан поля/лісу (забур'яненість, стан ґрунту) з підготовкою поля/лісу до роботи. С1.Y4. Виконувати сільськогосподарські (лісгосподарські) роботи та інші механізовані роботи на колісних і гусеничних тракторах, МТА, МА згідно вимог агротехніки та агротехнології. С1.Y5. Виконувати	A3.K2. Користуватись засобами зв'язку. С1.K1. Взаємодіяти з робочим персоналом та посадовими особами. С1.K2. Чітко доносити інформацію про відхилення під час проведення сільськогосподарських (лісгосподарських) та інших механізованих робіт.	С1.B1. Визначати придатність та види дефектів трактора, МТА, МА. С1.B2. Стежити за показаннями панелі приладів і сигналізацією під час роботи та руху трактора, МТА, МА.

		МТА, МА.	технологічні регулювання робочих органів й інших машин і пристроїв до них та визначати якість виконаної ними роботи трактором, МТА, МА. С1.У6. Стежити за показаннями приладів і сигналізацією під час виконання технологічної операції та руху трактора, МТА, МА. С1.У7. Здійснювати комплектування МТА, МА згідно з нарядом на роботу та з урахуванням виробничих, технічних і погодних умов. С1.У8. Проводити виставлення бортових приладів, налагоджувати МТА, МА під час експлуатації, розрахунок і документування за виконану роботу.		
	С2. Транспортувальні роботи.	С2.31. Принципи утворення центру ваги вантажу, стійкості причіпа. С2.32. Правила дорожнього руху, схему руху та швидкісний	С2.У1. Транспортування та укладання кріплення різних видів вантажів. С2.У2. Виконувати роботи в комплексі з іншим обладнанням і	А4.К1. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт.	С1.В1. Визначати придатність та види дефектів трактора, МТА, МА.

		режим. C2.33. Типи причепів, загальну будову причепів і напівпричепів, правила для руху по автомобільних шляхах і закріплення їх для транспортування, завантаження ТЗ й умови перевезення вантажів. C2.34 Знаки безпеки та інформаційні знаки, звукову сигналізацію.	механізмами (кранами, навантажувачами).		
Предмети та засоби праці: Трактори, ґрунтообробні агрегати, МТА, МА, причеви, причіпне обладнання, габаритні вантажі, негабаритні вантажі, слюсарний та вимірювальний інструмент. Засоби пожежогашіння, засоби колективного та індивідуального захисту, спеціальних укомплектованих медичних аптечок					
D. Технічне обслуговування та ремонт.	D1. Здатність усувати несправності.	D1.31. Будову, принцип роботи та технічні характеристики використовуваного трактора, МТА, МА. D1.32. Загальні знання будови основних вузлів і агрегатів трактора залежно від виду. D1.33. Правила безпечної роботи з інструментом та пристроями.	D1.Y1. Проводити діагностику з метою визначення працездатності обладнання, механізмів і систем трактора, МТА, МА. D1.Y2. Виявляти і усувати дрібні несправності в роботі обладнання, механізмів і систем трактора, МТА, МА, що експлуатується.	A3.K2. Користуватись засобами зв'язку. D1.K1. Чітко доносити інформацію про відхилення, що виникли в процесі усунення несправності.	D1.B1 Організовувати можливості, що усунення виявлених несправностей.
	D2. Здатність приймати участь у ремонтах.	D2.31. Порядок монтажу- демонтажу вузлів і агрегатів.	D2.Y1. Проводити операції технічного обслуговування.	A3.K2. Користуватись засобами зв'язку. C1.K1. Взаємодіяти з	D2.B2. Перевіряти устаткування на працездатність.

		D2.32. Загальні вимоги способів розбирання і складання складових частин. D2.33. Основні поняття про системи змащування, живлення і охолодження. D2.34. Правила складання і регламент проведення планового ТО та планово-попереджувального ремонту. D2.35. Перелік інструментів і пристосувань для виконання робіт під час ремонту трактора.	D2.U2. Проводити розбирання тракторів і сільськогосподарських машин та лісогосподарських на вузли і агрегати, та їх миття. D2.U3. Проводити нескладний ремонт тракторів, сільськогосподарських та лісогосподарських машин, що з ними агрегуються. D2.U4. Виконувати технічне обслуговування та ремонт двигуна. D2.U5. Виконувати технічне обслуговування та ремонт трансмісії трактора. D2.U6. Виконувати технічне обслуговування та ремонт ходової частини і органів керування. D2.U7. Виконувати технічне обслуговування та ремонт гідравлічного та електричного обладнання. D2.U8. Проводити підготовку тракторів,	робочим персоналом та посадовими особами.	D2.B3. Дотримуватись відповідності місцезнаходження інструментів, засобів, прикладів закріплених за робочим місцем. D.2B4. Дотримуватися чистоти на робочому місці під час робіт та по їх закінченню.
--	--	---	---	---	---

			сільськогосподарських і меліоративних та лісгосподарських машин й знарядь до зберігання.		
Предмети та засоби праці: Навісне обладнання, двигун, трансмісія, ходова частина, органи керування, кабіна трактора, рама трактора, гідравлічна система, причепа, сільськогосподарські і меліоративні та лісгосподарські машини й знаряддя. Відповідний інструмент, та інші пристосування для ремонту. Засоби пожежогасіння, засоби колективного та індивідуального захисту.					
Е. Закінчення робіт.	Е1. Здатність очищувати трансмісію МТА після закінчення робіт.	Е1.31. Правила і порядок проведення очищення МТА, причепів після закінчення робіт. Е1.32. Схеми розташування устаткування та механізмів МТА.	Е1.У1. Здійснювати прибирання кабіни, очистку трансмісії, МТА, після закінчення робіт.	Е1.К1. Чітко доносити інформацію про виконані роботи з очистки МТА.	Е1.В1. Стежити за своїм робочим місцем (зберігання, чищення, архівування документів, управління рідкими відходами).
	Е2. Здатність надавати інформацію про виконані роботи, які необхідно передати по зміні.	Е2.31. Встановлений порядок здавання змін. Е2.32. Вимоги щодо ведення документації.	Е2.У1. Надавати інформацію про виконані роботи, які необхідно передати по зміні.	Е2.К1. Чітко доносити інформацію про умови виконання робіт.	Е2.В1. Перевіряти відповідність записів вимогам щодо ведення документації.
	Предмети та засоби праці: інструменти та обладнання для прибирання Засоби пожежогасіння, засоби колективного та індивідуального захисту				
Ф. Дотримання норм та правил охорони праці та пожежної безпеки.	Ф1. Здатність дотримуватись вимог інструкцій з охорони праці за професіями та видами робіт з охорони праці, своєчасно і в повному обсязі проходити	Ф1.31. Поняття охорони праці і його соціально-економічне значення, основні законодавчі акти з охорони праці підприємства, вимоги безпеки по видам виконуваних робіт.	Ф1.У1. Виконувати свої трудові обов'язки у відповідності до вимог нормативно-правових актів з охорони праці та промислової безпеки. Ф1.У2. Виконувати свої	А3.К2. Користуватися засобами зв'язку. Ф1.К1. Доповідати інформацію безпосередньому керівнику про загрози особистій безпеці та безпеці і здоров'ю	Ф1.В1. Забезпечувати особисту безпеку та безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання робіт та під час перебування на виробництві.

	навчання і перевірку знань з охорони праці, дотримуватися вимог гігієни праці і виробничої санітарії, використовувати індивідуальні і колективні засоби захисту за призначенням, дотримуватися правил використання мінеральних добрив та органічних добрив і ядохімікатів (засобів захисту рослин), правил з електробезпеки, розпізнавати знаки безпеки, забезпечити особисту безпеку та безпеку оточуючих, в процесі виконання робіт та під час перебування на виробництві.	F1.32. Типове положення про порядок проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці, положення про порядок проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці підприємства, види навчання з питань охорони праці, види інструктажів з охорони праці та вимоги до них. F1.33. Поняття про гігієну праці та виробничу санітарію, умови праці та їх вплив на людину, шкідливі та небезпечні виробничі фактори, джерело виникнення, їх класифікація, порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці, періодичність проведення атестації робочих місць, право на пільги та компенсації за умовами праці. F1.34. Права на забезпечення спеціальним взуттям, одягом та іншими засобами індивідуального захисту, вимоги до засобів індивідуального захисту, види колективного захисту та	трудова обов'язки у відповідності до вимог інструкцій з охорони праці, безпечно експлуатувати обладнання, проходити інструктажі з питань охорони праці, згідно порядку їх проведення. F1.У3. Розрізняти шкідливі та небезпечні виробничі фактори на робочому місці, дотримуватися правил гігієни праці та виробничої санітарії, використовувати заходи від впливу шкідливих та небезпечних виробничих факторів. F1.У4. Визначати та використовувати необхідні засоби індивідуального та колективного захисту перевіряти справність засобів індивідуального та колективного захисту. F1.У5. Безпечно виконувати трудові функції з дотриманням вимог та норм електробезпеки, використовувати бар'єри для зниження ризиків під час	оточуючих людей в процесі виконання робіт та під час виконання робіт. F1.К2. Доповідати безпосередньому керівнику про виявлені невідповідності перед початком робіт, під час виконання робіт та під час завершення роботи.	
--	---	--	--	---	--

		вимоги до них. F1.35. Загальні поняття, вимоги до електробезпеки, Правила технічної експлуатації електроустановок споживачів, Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів, вимоги биркової системи, поняття про електротравми та їх основні причини, вплив електричного струму на тіло людини, небезпека та ризики під час експлуатації електроустановок та електричного обладнання, засоби звільнення постраждалого від дії електричного струму. F1.36. Види знаків безпеки та їх призначення. F1.37. Види травм, порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.	експлуатації електроустановок та електрообладнання, застосовувати методи звільнення постраждалого від впливу електричного струму. F1.У6. Виконувати вимоги знаків безпеки на робочому місці та на виробництві. F1.У7. Розпізнавати види травм у випадку необхідності, впроваджувати заходи щодо недопущення в небезпечну зону сторонніх осіб, керуватися порядком передачі інформації про події та аварії.		
--	--	---	---	--	--

	F2. Здатність дотримуватися вимог основних нормативних актів з охорони праці підприємства (стандартів, положень, інструкцій, тощо) та своєчасно і в повному обсязі проходити медичні огляди.	F2.31. Політику цілей, задач в галузі охорони праці, промислової безпеки та здоров'я. F2.32. Поняття безпеки і ризику, види небезпек, принципи визначення безпеки та оцінки ризиків; поняття матриці оцінки ризиків, принципи розробки заходів для зниження ризиків, існуючі заходи на робочому місці для зниження ризиків, засоби мотивації персоналу за безпечну працю. F2.33. Небезпеки, можливі ризики на робочому місці, заходи реагування при можливих нештатних ситуаціях. F2.34. Небезпечні види ядохімікатів (засобів захисту рослин), принципи виконання робіт, послідовність процесу з розчинами, вимоги засобів індивідуального захисту, зберіганню, видачі, поверненню, заміні тари. F2.35. Поняття робіт з ядохімікатами (засобами захисту	F2.У1. Виконувати роботи з дотриманням вимог Політики, цілей та задач в галузі охорони праці, промислової безпеки та здоров'я. F2.У2. Ідентифікувати небезпеку на своєму робочому місці, подавати пропозиції щодо покращення умов праці на робочому місці, вести технологічний процес та обслуговування обладнання з урахуванням ризиків та заходів контролю. F2.У3. Оцінювати ризики на робочому місці перед початком виконання робіт, розробляти та впроваджувати заходи щодо зниження або виключення ризиків на робочому місці при виконанні робіт. F2.У4. Визначати небезпечні види ядохімікатів (засоби захисту рослин), використовувати ЗІЗ для зниження ризиків	A3.K2. Користуватися засобами зв'язку. F2.K1. Доповісти безпосередньому керівнику про невідповідності в роботі щодо нормативних актів з охорони праці підприємства (стандартів, положень, інструкцій, тощо). F2.K2. Доповідати безпосередньому керівнику про виявлені невідповідності перед початком робіт, під час виконання робіт та під час завершення роботи.	F2.B1. Ідентифікувати небезпеку на своєму робочому місці, подавати пропозиції щодо покращення умов праці на робочому місці, вести технологічний процес та обслуговування обладнання з урахуванням ризиків та заходів контролю.
--	--	--	--	---	--

		рослин), мінеральними та органічними добривами, небезпека та ризики під час виконання робіт ними, випадки при яких заборонено виконувати роботи по внесенню речовин (погодні умови), причини та види отруєнь працівників, вимоги до ЗІЗ при виконанні робіт. F2.36. Безпечна відстань від вантажу, що переміщується ВМП, відмінність звукового сигналу ВПМ від інших сигналів на місці виконання робіт, враховуючи небезпеки та ризики.	під час роботи з небезпечними видами ядохімікатів. F2.У5. Ідентифікувати небезпеки при виконанні робіт з ядохімікатами (засобами захисту рослин), використовувати ЗІЗ для зниження ризиків під час роботи, застосовувати ЗІЗ від загрози отруєння. F2.У6. Реагувати на звукову та світлову сигналізацію, вміти подавати сигнал «СТОП» у випадку небезпечної ситуації або несправності МТА. F2.У7 Виконувати свої обов'язки у відповідності з вимогами інструкції з охорони праці.		
F3. Здатність дотримуватись заходів пожежної безпеки і правил поведінки у разі аварії.	F3.31. Основні законодавчі та нормативні акти з пожежної безпеки. F3.32. Загально-об'єктову інструкцію з пожежної безпеки, план евакуації під час надзвичайної ситуації,	F3.У1. Запобігати діям, які можуть призвести до пожежі або аварії та призвести до нещасного випадку. F3.У2. Використовувати первинні засоби	A3.K2. Користуватися засобами зв'язку. F3.K1. Доповідати безпосередньому керівнику про особливі умови виконання робіт.	F3.B1. Діяти в аварійних ситуаціях згідно з ПЛА, ПЛАС.	

		обов'язки працівника у випадку пожежі. F3.33. Основні причини пожеж, заходи пожежної безпеки. F3.34. Значення знаків пожежної безпеки. F3.35. Вимоги плану ліквідації аварії (ПЛА) в межах своїх обов'язків. F3.36. Порядок дій у випадку виникнення пожежі.	пожежогасіння у разі виникнення пожежі. F3.У3. Діяти в аварійних ситуаціях згідно з ПЛА, ПЛАС.		
	F4. Здатність надання домедичної допомоги потерпілим на виробництві.	F4.31. Методи та правила надання домедичної допомоги. F4.32. Правила транспортування постраждалого. F4.33. Місце знаходження аптечки для надання домедичної допомоги. F4.34. Порядок виклику швидкої допомоги, пожежної частини, номера телефонів служб екстреного реагування.	F4.У1. Визначати характер ушкоджень та ступінь загрози життю та здоров'ю потерпілих від нещасних випадків. F4.У2. Надавати домедичну допомогу при різних видах травм.	A3.K2. Користуватися засобами зв'язку. F4.K1. Доповідати інформацію щодо характеру ушкодження та ступеню загрози життю та здоров'ю потерпілим від нещасних випадків.	F4.B1. Дотримуватись правил та прийомів надання домедичної допомоги потерпілим від нещасного випадку.
	Предмети та засоби праці: ЗІЗ, засоби колективного захисту, засоби пожежогасіння, засоби зв'язку, аптечка (загального призначення), перев'язувальний пакет, джгут, шина, носилки, вогнегасники				
G. Дотримання норм і правил екологічної безпеки.	G1. Здатність вивчати та дотримуватись вимог правил екологічної безпеки.	G1.31. Політику підприємства в галузі охорони навколишнього середовища. G1.32. Цілі підприємства в галузі екології.	G1.У1. Виконувати вимоги правил екологічної безпеки.	A3.K2. Користуватися засобами зв'язку. G1.K1. Доносити інформацію безпосередньому керівнику про виявлені порушення	G1.B1. Дотримуватись вимог правил екологічної безпеки.

				правил екологічної безпеки.	
	G2. Здатність здійснювати збір усіх відходів, що утворилися, роздільно по видах в тару.	G2.31. Основи ощадливого підприємства. G2.32. Вимоги безпеки під час роботи з відходами.	G2.Y1. Здійснювати роздільний збір відходів виробництва згідно їх видів та до відповідної тари	A3.K2. Користуватися засобами зв'язку. G2.K1. Доносити інформацію безпосередньому керівнику про наповнення тари для відходів.	G2.B1. Дотримуватись порядку розподілу відходів роздільно по видах в тару.
	G3. Здатність проводити ліквідацію наслідків розливу/розсипу нафтопродуктів, ядохімікатів, мінеральних добрив.	G3.31. Інструкції про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України.	G3.Y1. Ліквідувати наслідки проливу нафтопродуктів.	A3.K2. Користуватися засобами зв'язку. G3.K1. Доносити інформацію безпосередньому керівнику про факти розливу нафтопродуктів, розливу/розсипу, ядохімікатів(засобів захисту рослин), мінеральних добрив та їх ліквідацію.	G3.B1. Не ігнорувати факти розливу нафтопродуктів, розливу /розсипу, ядохімікатів (засобів захисту рослин), мінеральних добрив.
Предмети та засоби праці: Матеріали та інструменти для ліквідації наслідків розливів нафтопродуктів, тара для відходів					

VI. Розподіл трудових функцій та компетентностей за професійними кваліфікаціями

Трудова функція (умовне позначення)	Загальна назва професійної(их) кваліфікації(ій) 8331 Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва			
	категорія А1 2-го кваліфікаційного розряду	категорія А1 3-го кваліфікаційного розряду	категорія А1 4-го кваліфікаційного розряду	категорія А2 5-го кваліфікаційного розряду
	повна/часткова	повна	повна	повна
	-у разі керування тракторами потужністю до 73.55 кВт, МТА, МА (з 18 років роботи по застосуванню ядохімікатів/засобів захисту рослин)	-у разі керування тракторами потужністю до 73.55 кВт, МТА, МА	-у разі керування тракторами потужністю до 73.55 кВт МТА, МА	-за умови роботи на тракторах потужністю понад 73,5 кВт (понад 100 к.с.) МТА, МА
A	A1-A4	A1-A4	A1-A4	A1-A4
B	B1-B3	B1-B3	B1-B3	B1-B3
C	C1-C2	C1-C2	C1-C2	C1-C2
D	D1-D2	D1-D2	D1-D2	D1-D2
E	E1-E2	E1-E2	E1-E2	E1-E2
F	F1-F4	F1-F4	F1-F4	F1-F4
G	G1-G3	G1-G3	G1-G3	G1-G3

VII. Відомості про розроблення та затвердження професійного стандарту

1. Повне найменування розробника професійного стандарту Асоціація «Аграрний клуб»

2. Назва та реквізити документа, яким затверджено професійний стандарт

Протокол від __.__.2026 № __.

3. Реквізити висновку суб'єкта перевірки про дотримання вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів під час підготовки проєкту професійного стандарту

Висновок СПО роботодавців від __.__.2026 року про дотримання під час підготовки проєкту професійного стандарту **«Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорій А1, А2»** вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373.

VIII. Дата внесення професійного стандарту до Реєстру

IX. Рекомендована дата перегляду професійного стандарту